

SAULIAUS DAMBRAUSKO
ADVOKATO KONTORA

Grupės advokatas:

Saulius Dambrauskas

Vytauto pr.95, LT-44239 Kaunas

Tel. 868618325.

Grupės atstovas:

...

Grupės nariai (Pareiškėjai):

pagal pridedamą Grupės narių sąrašą - 36 asmenys

Atsakovas:

Kauno miesto savivaldybės taryba, į.k. 188691967,

Laisvės al. 96, LT-44251 Kaunas

Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui

ATSKIRASIS SKUNDAS

DĖL REGIONŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO 2021-03-17 NUTARTIES

(Administracinėje byloje Nr. eI3-4725-414-2021)

2021 m. kovo 24 d.

Kaunas

- 1. Reikalavimus pareiškė 36 fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie raštu pareiškė savo valią būti grupės nariais.**

Grupės apibūdinimas

- 2. Grupę sudaro fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie yra suinteresuoti Kauno miesto gamtinės aplinkos bei kraštovaizdžio - Kauno Ažuolyno - išsaugojimu ir profesionaliu tvarkymu, ir kurių teisę į tinkamą (sveiką, švarią, saugią ir pilnavertę) gyvenamąją, darbo ir poilsio aplinką pažeidžia miesto gamtinės aplinkos pertvarkymai bei šių pertvarkymų būdas.**

3. Kauno Ažuolynas yra miškas miesto teritorijoje, skirtas viešam naudojimui. Kauno Ažuolynas - tai didžiausias miesto teritorijoje esantis ažuolynas visoje Europoje, ypatingos svarbos gamtos ir kultūros objektas, įtrauktas į Europos „Natura 2000“ tinklą.
4. Kauno miesto savivaldybės taryba 2021-02-02 priėmė sprendimą Nr. T-27 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune poreikio automobiliams statyti“ (toliau - **Skundžiamas sprendimas**), kuriuo pritarė poreikiui automobiliams statyti 3,35 ha dydžio žemės sklype Vydūno al. 4.
5. Žemės sklypas Vydūno al. 4, Kaune yra įsiterpęs į Kauno Ažuolyno teritoriją ir kartu su Kauno Ažuolynu yra nacionalinės reikšmės kultūros objekto - „Kauno Ažuolyno objektų kompleksas“ - dalis.
6. Šis sprendimas yra susijęs su aplinka ir gali padaryti žalą tiek Suinteresuotai visuomenei, tiek ir Kauno Ažuolynui.
7. Kauno Ažuolynas yra Natura 2000 teritorija.
8. Natura 2000 yra sukurtas ir toliau kuriamas vieningas specialių saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas, kuris sudarytas iš teritorijų, pripažintų vertingomis gamtiniu požiūriu pagal tam tikrus aplinkos standartus ir kuriose siekiama atstatyti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale. Natura 2000 teritorijos apjungia natūralias ir pusiau natūralias buveines ir nykstančių gyvūnų ir augalų paplitimo vietas į bendrą saugomų teritorijų tinklą siekiant išsaugoti Europos gamtą ateities kartoms.
9. ES direktyvoms, susijusioms su Natura 2000 teritorijomis, yra privalomi ES teisės aktai. Atitinkamas teisinis reguliavimas, perkeltas į nacionalinę teisę, yra privalomai įgyvendinamas.
10. Nagrinėjamu atveju Skundžiamas sprendimas „Natura 2000“ teritorijai artimoje aplinkoje negalėjo būti priimtas nenustačius tokios veiklos pasekmių Kauno Ažuolynui, kaip nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektui ir „Natura 2000“ teritorijai, ir pradinėje sprendimo priėmimo stadijoje neapsvarsčius galimų alternatyvų, t.y. neatlikus strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau - **SPAV**) procedūrų. SPAV procedūrų sudėtine dalimi yra atitinkamų planų ir programų viešo svarstymo procedūros. Todėl jų pažeidimas sąlygoja Suinteresuotos visuomenės teisių pažeidimą.
11. Ginčas dėl šioje teritorijoje planuojamos ūkinės veiklos ir jos procedūrų tiesiogiai susijęs su kiekvieno Grupės nario (Kauno miesto gyventojų) teisėmis ir teisėtai interesais. Pareiškėjai yra asmenys, kurie turi teisę naudotis ginčo viešąja erdve, t.y. Kauno Ažuolynu. Duomenų apie tai, kad kurie nors asmenys neturėtų teisės naudotis viešąja Kauno Ažuolyno erdve, nėra.
12. Pareiškėjai, fiziniai asmenys, ne tik turi teisę naudotis ginčo viešąja erdve, tačiau gyvena Kauno mieste, todėl yra suinteresuoti Kauno miesto gamtinės bei rekreacinės aplinkos išsaugojimu bei tinkamu puoselėjimu. Šią aplinkybę patvirtina Skunde nurodyti Pareiškėjų duomenys.
13. Pažymėtina, jog Grupė taip pat atitinka *Konvencijoje dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais* (toliau - **Orhuso konvencija**) pateiktą *Suinteresuotos visuomenės* apibrėžimą ir taip pat šio aplinkosauginio ginčo aspektu gali būti apibūdinama kaip *Suinteresuota visuomenė*. **Būtent šia prasme Grupė turi subjektinį vientisumą bei interesų vienalytiškumą.** Taip pat Orhuso konvencijos prasme Suinteresuotą visuomenę teisiniuose santykiuose, susijusiuose su sprendimu dėl aplinkos, sudaro nebūtinai Kauno ir nebūtinai Lietuvos gyventojai.
14. Grupė, kaip Suinteresuota visuomenė, siekia apginti savo pažeistą teisę į Kauno miesto gamtinę aplinką ir kraštovaizdį, želdynus ir želdinius, taip pat siekia, kad būtų užtikrinta jos teisė dalyvauti ir būti informuotai apie projektus, kurie sąlygoja Kauno miesto aplinkos pokyčius, o planuojama ūkinė veikla Kauno Ažuolyne ir jam artimoje aplinkoje nebūtų vykdoma neatlikus privalomų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų.

Pagrindai Grupės reikalavimus nagrinėti vienoje byloje

15. Pareikštus reikalavimus tikslingiausia, efektyviausia ir tinkamiausia nagrinėti pagal Grupės skundo proceso taisyklės remiantis žemiau išdėstytomis aplinkybėmis ir motyvais.
16. Pagal ginčo pobūdį ginčas visų pareiškėjų atžvilgiu yra tapatus, grindžiamas tapačiomis faktinėmis aplinkybėmis (individualių faktinių aplinkybių nėra), o reiškiami reikalavimai yra bendri visiems grupės nariams. Tuo tarpu Pareiškėjų kiekis yra didelis - 36 subjektai. Todėl atsižvelgiant į ginčo pobūdį ir remiantis proceso ekonomiškumo bei koncentruotumo principais, taip pat siekiant teisinio apibrėžtumo, tikslingiausia ir efektyviausia nagrinėti ne 36 atskiras bylas pagal Pareiškėjų tapačius reikalavimus, o ginčo klausimą spręsti vienoje administracinėje byloje pagal Grupės skundo specialiąsias taisykles per Grupės atstovą ir Grupės advokatą, teismui išnaudojant įstatymo suteiktus procesinius instrumentus, suteikiančius galimybę paspartinti bei palengvinti procesinių klausimų sprendimą.
17. Atitinkamai Pareiškėjų interesai gali būti geriausiai atstovaujami pasinaudojant Grupės atstovu. Tuo tarpu priešingai - pareikšto skundo nagrinėjimas pagal bendrąsias skundų nagrinėjimo taisykles, sukurtų esminių procesinių problemų ir apsunkinimų užtikrinant atskirų Pareiškėjų procesines teises, kurie sudarytų kliūtis efektyviai ir koncentruotai išspręsti kilusį ginčą.
18. Svarbu pažymėti, jog ši Byla yra viešojo intereso pobūdžio, o ginčo dalykas yra susijęs ne tik su Grupės narių teisėmis ir interesais, tačiau su kur kas didesnės grupės - neapibrėžto subjektų rato - teisėmis ir interesais. Vien informacijos apie šį ginčą pavišėjimas socialiniuose tinkluose sąlygoja nuolatinį naujų pareiškėjų pageidavimą prisijungti prie Skundo. Tuo tarpu tik bylą nagrinėjant pagal Grupės skundo teisenos taisykles yra reali galimybė užtikrinti neapibrėžto Pareiškėjų rato procesinių teisių įgyvendinimą, juos įtraukiant į pareikštus tapačius reikalavimus. Be to, taip užkertamas kelias inicijuoti naujas tapačias bylas pagal naujų Pareiškėjų skundus. Minėta, jog ginčas dėl Kauno Ažuolyne bei jo artimoje aplinkoje planuojamos ūkinės veiklos ir jos procedūrų tiesiogiai susijęs su kiekvieno Lietuvos piliečio (Kauno miesto bei kitų Lietuvos miestų gyventojų) teisėmis ir teisėtai interesais. Taigi akivaizdu, jog Grupė, kaip Suinteresuota visuomenė, turi *neapibrėžto skaičiaus subjektų rato* požymį ir teisės aktų nustatyta tvarka paskelbus apie Grupės skundo nagrinėjimą Grupė turi tendenciją reikšmingai pasipildyti. Tai atitinka ir teleologinę Grupės skundo instituto sukūrimo prasmę. Todėl nagrinėjamu atveju Pareiškėjams būtina pasinaudoti Grupės skundo institutu, kadangi juo *inter alia* suteikiama galimybė išnaudoti Pareiškėjų grupės papildymo instrumentą ir tokiu būdu realizuoti Grupės skundo instituto paskirtį.
19. Grupės skundo (kaip Grupės ieškinio analogo administracinėje teisenoje) koncepcija yra patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-07-11 nutarimu Nr. 885 “Dėl grupės ieškinio koncepcijos patvirtinimo” (toliau - **Koncepcija**).
20. Koncepcijoje aktualiai nustatyta, kad:
 - 1) Grupės ieškinio principai *mutatis mutandis* taikomi Grupės skundo institutui (Koncepcijos 14, 16 p.).
 - 2) *Grupės ieškinio institutas skirtas didelių grupių, susidedančių iš asmenų, kuriuos vienija teisinis ir faktinis pagrindas byloje, interesams ginti ir kurių ieškinius nagrinėti individualiai būtų neekonomiška ir neefektyvu.* Koncepcijoje nurodoma, kad *grupės ieškinio kontekste, svarbūs šie aspektai – kiekybės kriterijus (grupės narių skaičius) ir bendrumo požymis (grupės narius turėtų sieti tapatūs materialiniai teisiniai santykiai ir bendras suinteresuotumas bylos baigtimi)* (Koncepcijos 5 p.).

- 3) Grupės ieškinio (skundo) instituto įvedimas yra grindžiamas *inter alia* aplinkos teisės srityje galiojančia Orhuso konvencija (Konceptija 12 p.), kurios nuostatomis Byloje remiasi ir Grupė.
21. Remiantis Konceptijos nuostatomis Grupės skundai pareikšti pakankamo dydžio asmenų grupė, kuriuos sieja tapatus suinteresuotumas bylos baigtimi, turi teisę, kad jų Grupės skundas būtų išnagrinėtas pagal Grupės skundo procedūrą.
22. Remiantis Konceptijos nuostatomis galima pagrįstai teigti, jog **pagal Lietuvos teisės doktriną įstatyme nustatyto dydžio fizinių ir juridinių asmenų grupė, kuriuos sieja tapatūs materialiniai teisiniai interesai siekiant apsaugoti Kauno Ažuolyną, kaip visuomenei svarbų aplinkos (gamtos, kraštovaizdžio, paveldo etc.) objektą, ir bendras suinteresuotumas bylos baigtimi siekiant panaikinti Atsakovo priimtą Skundžiamą sprendimą, kuriuo vienareikšmiai yra pritarta automobilių parkavimui aktualioje teritorijoje - kuriuo kėsinama į Konstitucijos saugomas vertybes - turi teisę, kad jų Grupės skundas būtų priimtas ir išnagrinėtas pagal Grupės skundo procedūrą.**
23. Pažymėtina, jog nagrinėjamu atveju yra visos būtinos grupės skundo padavimo prielaidos ir sąlygos (ABTĮ 126(2) str.), o Grupės skundas atitinka visus specialiuosius Grupės skundo formos ir turinio reikalavimus (ABTĮ 126(3) str.).

FAKTINĖS APLINKYBĖS (tapačios visiems grupės nariams)

24. Pagal pareikštą skundą nėra nurodoma jokių individualių aplinkybių, o visos faktinės aplinkybės yra bendros Grupei, t.y. **skundo faktinis pagrindas tapatus visiems Pareiškėjams.**
25. Kauno miesto savivaldybės taryba (toliau - **Atsakovas**) 2021-02-02 priėmė sprendimą „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, poreikio automobiliams statyti” (Skundžiamą sprendimą).
26. Sprendimu Atsakovas pritarė poreikiui automobiliams statyti 3,35 ha dydžio žemės sklype Vydūno al. 4, (toliau - **Žemės sklypas Ažuolyne**) t.y. teritorijoje, kuri šiuo metu yra dirbtinai atskirta nuo Kauno Ažuolyno ir yra į jį įsiterpusi.
27. Sprendimu Kauno miesto savivaldybės taryba taip pat pritarė žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune paėmimui visuomenės poreikiui, ir tokį sprendimą grindžia viešuoju interesu.
28. Suinteresuota visuomenė, gyventojai ėmė pasirašinėti peticiją „[Apsaugokime Kauno Ažuolyno parko vientisumą](#)“ prieštaraudami Kauno miesto savivaldybės ketinimui Žemės sklypą Ažuolyne panaudoti automobiliams statyti, ir netrukus ši peticija surinko arti 10 000 palaikančių gyventojų.
29. Siekiant išvengti teismo proceso bei teismo ginčo pareiškėjas (Grupės narys) - Viešojo intereso gynimo fondas - 2021-02-17 pateikė Atsakovui pasiūlymą panaikinti (arba pakeisti) Sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne.
30. Šio dokumento rezoliucinėje dalyje buvo nurodyta, kad „vis tik galimas ir taikus šio klausimo sprendimas, jeigu Kauno miesto savivaldybės taryba, atsižvelgdama į gyventojų susirūpinimą, pakeistų priimtą sprendimą nurodydama, kad jo priėmimo teisinis pagrindas yra ne Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 4 punktas, o Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 9 punktas, kuris numato žemės sklypo paėmimą *gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams*. Taip pat atitinkamai turėtų būti pakoreguotas sprendime nurodytas žemės sklypo paėmimo visuomenės reikmėms poreikis vietoje nurodyto *poreikio automobiliams statyti į poreikį gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams*”.

31. Į pateiktą pasiūlymą Atsakovas neatsakė, todėl grupės nariai sudarė Grupę ir pareiškė Grupės skundą.
32. Teismas 2021-03-17 nutartimi (toliau - **Skundžiama nutartis**) atsisakė priimti Grupės skundą.
33. Teismas nurodė, kad *įvertinęs grupės skundo turinį, suformuluotą reikalavimą ir prie skundo pridedamus dokumentus, teismas sprendžia, kad ginčo sprendimas yra tarpinio procedūrinio pobūdžio dokumentas, pats savaime nesukelia pareiškėjams jokių teisinių pasekmių, nepažeidžia viešojo intereso, pareiškėjų teisių ar įstatymais saugomų interesų, negali būti teisme nagrinėtinos bylos objektu, todėl skundą atsisakytina priimti (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.)*.
34. Skundžiama nutartis yra nepagrįsta ir neteisėta, todėl naikintina.

ATSKIROJO SKUNDO MOTYVAI

Dėl teisės kreiptis į teismą

I

35. Skundžiama nutartis apribojo asmenų teisę kreiptis į teismą, todėl yra neteisėta ir todėl naikintina.
36. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra ne kartą pažymėjęs, kad teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos yra fundamentali asmens teisė, pripažįstama tiek nacionalinių (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 straipsnio 1 dalis, ABTĮ 5 straipsnio 1 dalis), tiek tarptautinių teisės aktų (Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 2 straipsnio 3 dalis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, 13 straipsnis).
37. **Kai ši teisė kreiptis į teismą yra realizuojama pagal įstatymų nustatytas taisykles, tai teismo atsisakymas priimti skundą pažeidžia šią fundamentalią asmens teisę.**
38. Nagrinėjamos bylos atveju teismo motyvai atsisakant priimti ieškinį nėra visai aiškūs.
 1. Teismas nurodo, kad *nagrinėjamu atveju nėra duomenų, kad savivaldybė būtų pateikusi NŽT teritoriniam padaliniiui prašymą paimti žemę visuomenės poreikiams; NŽT vadovas nėra priėmęs sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros, kuris gali būti skundžiamas teismui*. Remiantis tuo teismas padarė išvadą, kad *ginčo sprendimas yra tarpinio procedūrinio pobūdžio dokumentas*, taip pat nurodė, kad *ši nutartis neužkerta kelio kreiptis į teismą tada, jei NŽT vadovas priims pareiškėjų nepageidaujamą sprendimą – pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą*.
 2. Teismas savo motyvuojamoje dalyje nurodo, kad *administraciniam teismams priskirta nagrinėti administracines bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), darančių įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, teisėtumo, ir taip pat sprendžia, kad ginčo sprendimas yra tarpinio procedūrinio pobūdžio dokumentas, pats savaime nesukelia pareiškėjams jokių teisinių pasekmių, nepažeidžia viešojo intereso, pareiškėjų teisių ar įstatymais saugomų interesų, negali būti teisme nagrinėtinos bylos objektu, todėl skundą atsisakytina priimti*.
39. Iš Skundžiamos nutarties turinio nėra visai aišku, ar teismas laiko, kad pats Skundžiamas sprendimas nėra skundžiamas administracinis aktas, nes nesukuria teisinių pasekmių, ar Pareiškėjai neturi reikalavimo teisės, nes Skundžiamu sprendimu nėra pažeidžiamos jų teisės?
40. Toks Skundžiamos nutarties neaiškus turinys neatitinka procesiniam sprendimui keliamų reikalavimų, kadangi yra dviprasmiškas ir apsunkina Pareiškėjams atskirajame skunde išdėstyti motyvus.

41. Nepagrįstai ribojant Grupės skundo priėmimą yra ribojama Suinteresuotos visuomenės teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos, teisė į *teisingą procesą* bei pažeidžiamos Orhuso konvencijoje įtvirtintos nuostatos dėl teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais.
42. Taip pat Grupės skundo priėmimo ribojimas daro beprasmiu patį *Grupės skundo* teisinį institutą tiek mūsų procesinėje teisėje, tiek visoje Lietuvos teisės doktrinoje, o jo koncepciją - teorine ir neįgyvendinama.

II

43. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas konstitucinis teisminės gynybos principas yra universalus; teisę į teisminę pažeistų konstitucinių teisių ir laisvių gynybą turi kiekvienas asmuo, manantis, kad jo teisės ar laisvės pažeistos; asmeniui jo pažeistų teisių gynyba teisme garantuojama nepriklausomai nuo jo teisinio statuso; asmenų pažeistos teisės ir teisėti interesai teisme turi būti ginami nepriklausomai nuo to, ar jie yra tiesiogiai įtvirtinti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, ar ne; teisė kreiptis į teismą yra absoliuti; šios teisės negalima apriboti ar paneigti; asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, taip pat negali būti nepagrįstai pasunkinama ją įgyvendinti; jeigu būtų neužtikrinta asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą, būtų nepaisoma ir visuotinai pripažinto bendrojo teisės principo *ubi ius, ibi remedium* – jeigu yra kokia nors teisė (laisvė), turi būti ir jos gynimo priemonė; tokia teisinė situacija, kai kuri nors asmens teisė ar laisvė negali būti ginama taip pat ir teismine tvarka, nors pats tas asmuo mano, kad ši teisė ar laisvė yra pažeista, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją yra neįmanoma, Lietuvos Respublikos Konstitucija jos netoleruoja (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2010-05-13 nutarimas).
44. Administraciniai aktai, dėl kurių galima pateikti skundą, pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir 23 straipsnio 1 dalį yra visi viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai, nepaisant tų aktų formos, taip pat veiksmai (neveikimas), sukeltys asmeniui teises pasekmes, t. y. darantys įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams. Remiantis šiomis teisės normomis, administraciniams teismams priskirta nagrinėti administracines bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), darančių įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, teisėtumo. Kai skundžiamas aktas ar veiksmas akivaizdžiai jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu. Nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių, negalinčių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir patenkinus skundą asmens teisių ir pareigų apimtis (jo teisių ir pareigų bei įstatymo saugomų interesų gynimo požiūriu) nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmiškas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008-09-25 nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁵-540/2008, 2009-07-10 nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-391/2009, 2014-03-19 nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁵⁵²-184/2014, 2015-05-08 nutartį administracinėje byloje eAS-781-556/2015).
45. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 124 straipsnyje yra nustatyta, kad *savivaldybių tarybų aktai ar veiksmai, pažeidžiantys piliečių ir organizacijų teises, gali būti skundžiami teisme*.
46. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 3 dalimi *savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami teismui*.

47. Nagrinėjamu atveju aktualu ištirti:

- 1) ar skundžiamas administracinis aktas (Skundžiamas sprendimas) - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021-02-02 sprendimas „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, poreikio automobiliams statyti” - sukelia kokias nors teises pasekmes ir ar gali būti tinkamu skundo dalyku;
- 2) jeigu Skundžiamas sprendimas teises pasekmes sukelia ir gali būti tinkamu skundo dalyku, tai ar tos pasekmės yra susijusios su Pareiškėjų teisių ar teisinių interesų pažeidimu;
- 3) jeigu Skundžiamas sprendimas nėra susijęs su Pareiškėjų teisių ar teisinių interesų pažeidimu, ar Pareiškėjai (arba nors vienas iš jų) turi reikalavimo teisę ginti viešąjį interesą, nesusijusį su subjektyvinių teisių pažeidimu.

Dėl Skundžiamo sprendimo teisinės reikšmės

48. Teismas nurodė, kad *ginčo sprendimas yra tarpinio procedūrinio pobūdžio dokumentas, pats savaime nesukelia pareiškėjams jokių teisinių pasekmių, nepažeidžia viešojo intereso, pareiškėjų teisių ar įstatymais saugomų interesų, negali būti teisme nagrinėtinos bylos objektu.*
49. Teismas rėmėsi tuo, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT), formuojantis vienodą administracinių teismų praktiką, savo nutartyse ne kartą yra nurodęs, kad tuo atveju, kai skundo priėmimo nagrinėti stadijoje akivaizdu, kad skundžiamas aktas ar veiksmas, jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu <...> kadangi, nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių negalintį sukelti ir nesukeliantį aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir skundo tenkinimo atveju, asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis (žr., pvz., LVAT 2010 m. balandžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸²²-172/2010; 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴³-560/2010).
50. Nagrinėjamu atveju nėra pagrindo teigti, kad Skundžiamas sprendimas nesukelia teisinių pasekmių, o Grupės skundo tenkinimo atveju procesas beprasmis.
51. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 54 straipsnio 2 dalimi *savivaldybės tarybos sprendimai, neviršijantys tarybos kompetencijos, privalomi savivaldybės administracijai, visoms savivaldybės teritorijoje esančioms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, gyventojams.*
52. Aplinkybė, kad *savivaldybės tarybos sprendimas viršija tarybos kompetenciją*, yra teisinio vertinimo dalykas ir tai gali konstatuoti tik teismas kaip teisingumą vykdanči institucija.
53. Specialus viešojo juridinio asmens teisnumas išreiškia pagrindinį *ultra vires* doktrinos principą, kad juridinis asmuo negali veikti viršydamas savo kompetencijos ribas.
54. Nagrinėjamu atveju teisės normose nėra nustatyta Atsakovo, kaip viešojo subjekto, teisė spręsti dėl galimybės pritarti žemės paėmimui automobiliams statyti, ir tai sudaro vieną iš Grupės skundo pagrindų. Todėl Grupės skundas *inter alia* grindžiamas tuo, jog Skundžiamu sprendimu Atsakovas išėjo už savo kompetencijos ribų, ir tai sąlygojo jo veikimą *ultra vires* (viršijant kompetenciją).
55. Kol kompetencijos viršijimas nėra konstatuotas, vadovaujantis minėtu VSĮ 54 straipsnio 2 dalimi Ginčijamas sprendimas yra privalomas savivaldybės administracijai, visoms savivaldybės teritorijoje esančioms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, gyventojams, ir tai lemia jo teisinę galią bei pasekmes.
56. Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius 2021-02-18 priėmė įsakymą Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4 Kaune detaliojo plano keitimo, kuriame nurodo, kad šis įsakymas priimtas vadovaujantis *inter alia* Skundžiamu sprendimu ir juo yra organizuojamas Žemės sklypo

- Ažuolyne detalaus plano keitimas, o planavimo tikslas - suplanuoti teritoriją visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams, pakeisti žemės sklypo naudojimo būdą, pakeisti ir (ar) nustatyti naujus planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, numatyti paėmimą visuomenės poreikiams.
57. Skundžiamas įsakymas teisinės pasekmės jau sukūrė, o tai reiškia, kad jis nėra *tarpinio procedūrinio pobūdžio dokumentas* ir pagrįstai gali būti tinkamu skundo dalyku.
 58. Skundžiamame sprendime Teismas nurodo, kad *Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, nurodoma, kad žemė visuomenės poreikiams gali būti paimama tik išimtiniais atvejais Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – ir NŽT) vadovo sprendimu pagal savivaldybės tarybos prašymą, kai ji reikalinga viešojo intereso tenkinimui.*
 59. Pagal Žemės įstatymo 46 straipsnio 6 dalį administraciniam teismui gali būti skundžiami NŽT vadovo sprendimai dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros pradėjimo arba nepradėjimo. Sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą NŽT vadovas priima, jeigu pateiktas konkretaus visuomenės poreikio objektyvaus egzistavimo pagrindimas, paremtas sąnaudų ir naudos analize bei visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principais, ir galioja specialiojo teritorijų planavimo dokumentas ar detalusis planas, kuriame nurodytas konkretus visuomenės poreikis ir pateiktas konkretaus žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams būtinumo pagrindimas, paremtas sąnaudų ir naudos analize bei visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principais (Žemės įstatymo 46 str. 2 d.).
 60. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatyme yra nurodytas baigtinis sąrašas pagrindų, kuriais remiantis NŽT vadovas galėtų atsisakyti priimti atitinkamą sprendimą. Tačiau šie pagrindai yra formalus procedūrinio pobūdžio, o svarbiausia nėra susiję su tais pagrindais, kuriais paremtas Grupės skundas *inter alia* - Skundžiamo sprendimo neteisėtumu Grupės skunde nurodytais pagrindais.
 61. Vien ta aplinkybė, kad kol kas savivaldybė nėra pateikusi NŽT teritoriniam padaliniiui prašymo paimti žemę visuomenės poreikiams, tačiau šiai procedūrai ruošia kitus privalomus dokumentus, o NŽT vadovas nėra priėmęs sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros, kuris taip pat savarankiškai gali būti skundžiamas teismui jį revizuojant minėto teisėtumo prasme, nereiškia, kad Skundžiamas sprendimas yra netinkamas skundo dalykas.

Dėl Skundžiamo sprendimo ryšio su Pareiškėjų teisėmis ar teisėtais interesais

62. Skundas yra grindžiamas net dviem savarankiškais pagrindais nurodant, jog Atsakovo Skundžiamas sprendimas yra priimtas neatlikus privalomų PAV procedūrų.
63. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau - **PAV įstatymo**) 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *Suinteresuota visuomenė turi teisę kreiptis į teismą ginčydama sprendimų, veiksmų ar neveikimo atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimo srityse materialinį ar procesinį teisėtumą.*
64. Todėl Pareiškėjai, kaip suinteresuota visuomenė, turi teisę kreiptis į teismą PAV įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytu pagrindu.
65. Pareiškėjai yra fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie siekia ginti savo ir savo bendruomenės narių teisę į sveiką bei švarią aplinką ir aktyviai veikia aplinkos apsaugos srityje tai realizuodami per grupės skundo procedūrą.
66. Todėl nėra pagrindo teigti, kad Skundžiamas sprendimas nėra susijęs su Pareiškėjų teisių ar teisinių interesų pažeidimu.
67. Ginčas dėl šioje teritorijoje planuojamos ūkinės veiklos ir jos procedūrų tiesiogiai susijęs su kiekvieno Grupės nario fizinio asmens (Kauno miesto gyventojų) teisėmis ir teisėtais interesais.

Šie Pareiškėjai yra asmenys, kurie turi teisę naudotis ginčo viešąja erdve, t.y. Kauno Ažuolyne. Duomenų apie tai, kad kurie nors asmenys neturėtų teisės naudotis viešąja Kauno Ažuolyne erdve, nėra.

68. Pareiškėjai, fiziniai asmenys, ne tik turi teisę naudotis ginčo viešąja erdve, tačiau gyvena Kauno mieste, todėl yra suinteresuoti Kauno miesto gamtinės, rekreacinės, paveldosauginės aplinkos išsaugojimu bei tinkamu puoselėjimu. Šią aplinkybę patvirtina Skunde nurodyti Pareiškėjų duomenys.
69. Grupė atitinka Orhuso konvencijoje pateiktą *Suinteresuotos visuomenės* apibrėžimą ir taip pat šio aplinkosauginio ginčo aspektu gali būti apibūdinama kaip *Suinteresuota visuomenė*. **Būtent šia prasme Grupė turi subjektinį vientisumą bei interesų vienalytiškumą.**
70. Grupė, kaip Suinteresuota visuomenė, siekia apginti savo pažeistą teisę į Kauno miesto gamtinę aplinką ir kraštovaizdį, želdynus ir želdinius, taip pat siekia, kad būtų užtikrinta jos teisė dalyvauti ir būti informuotai apie projektus, kurie sąlygoja Kauno miesto aplinkos pokyčius, o planuojama ūkinė veikla ypač visuomenei svarbiame objekte - Kauno Ažuolyne ir jam artimoje aplinkoje - nebūtų vykdoma neatlikus privalomų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų.
71. Pareiškėjai yra *Suinteresuota visuomenė*, kadangi yra *suiinteresuoti šių sprendimų procesu* (AAĮ 1 str. 22 p.) arba *rodo pakankamą suinteresuotumą* (Orhuso konvencijos 9 str. 2 d. 'a' p.).
72. Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *Suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą.*
73. Skundas tiek dėl jo aplinkosauginio, tiek dėl jo viešojo intereso gynimo pobūdžio yra susijęs su Pareiškėjų (juridinių asmenų) interesais, išplaukiančiais iš jų veiklos tikslų, o taip pat iš subjektyvinės Pareiškėjų teisės dalyvauti procedūrose rodant pakankamą suinteresuotumą sprendimų priėmimo procesu.
74. Pirminėje Grupės skundo priėmimo stadijoje Teismas neturėjo pagrindo spręsti dėl to, ar Skundžiamas sprendimas (kuris, vis dėlto, sukuria teisinės pasekmes) pažeidžia Pareiškėjų subjektyvines teises ar teisinius interesus, kadangi vien atsisakydamas priimti Skundą Teismas pažeidė pačią Pareiškėjų teisę kreiptis į teismą ir teisę į teisingą procesą.
75. Tuo tarpu tikrai išnagrinėjus bylą iš esmės galėtų atsirasti pagrindas spręsti dėl Pareiškėjų subjektyvinių teisių pažeidimo turinio ir (arba) jų teisės ginti viešąjį interesą aplinkos srityje.

***Dėl Pareiškėjų reikalavimo teisės ginti viešąjį interesą,
nesusijusį su subjektyvinių teisių pažeidimu***

76. Kreipimasis į teismą yra susijęs su asmenų teisių realizavimu laikantis procesinių terminų.
77. Todėl pasinaudojimas galimybe Bylą nagrinėti pagal Grupės skundo instituto taisykles savaime nepaneigia Pareiškėjų teisės į reikalavimų patenkinimą pagal individualų skundą, jeigu nors vienas iš Pareiškėjų, vis dėlto, turi teisę ginti viešąjį interesą, nesusijusį su subjektyvinės teisės pažeidimu.
78. Teismui Bylą išnagrinėjus iš esmės ir nustačius, kad nors vienas iš Grupės narių turi teisę ginti viešąjį interesą, tokio Grupės nario skundo reikalavimo patenkinimas sukurtų tą patį teisinį rezultatą.
79. Pavyzdžiui, pagal pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo įstatuose įregistruotą veiklą ši nevyriausybinė organizacija *veikia kaip juridinis asmuo, kuris yra suinteresuotas sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje priėmimu*

arba jų procesu ir skatina aplinkos apsaugą veikdama kaip Suinteresuota visuomenė (Suinteresuota organizacija) pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme ir 1998 m. birželio 25 d. Konvencijoje dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Žin., 2001, Nr. 73-2572) bei 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos parlamento ir tarybos reglamente (EB) Nr. 1367/2006 (toliau - Orhuso konvencija) nustatytą „Suinteresuotos visuomenės“ definiciją (VIGF įstatų 6 punktas), o pagal įregistruotas veiklos sritis *inter alia* rūpinasi aplinka (VIGF įstatų 7.1, 7.2., 7.3 punktai) ir vykdo viešojo intereso gynimą administracinėse institucijose bei teismuose (VIGF įstatų 7.4. punktas).

80. Skundžiama nutartimi Teismas paneigė pačią Pareiškėjų teisę kreiptis į teismą nesvarbu, ar tokia Byla būtų nagrinėjama pagal grupės skundo nagrinėjimo taisyklės, ar kaip individualus skundas.
81. Nagrinėjamu atveju yra visos būtinos grupės skundo padavimo prielaidos ir sąlygos (ABTĮ 126(2) str.), o Grupės skundas atitinka visus specialiuosius Grupės skundo formos ir turinio reikalavimus (ABTĮ 126(3) str.).

Dėl išdėstytų motyvų bei vadovaujantis ABTĮ 154 str. 3 punktu **prašome:**
panaikinti Regionų apygardos administracinio teismo 2021-03-17 nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės - Grupės skundą priimti ir Bylą perduoti nagrinėti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš esmės.

Priedai:

1. AS-16 Kauno miesto savivaldybės administracijos 2021-03-12 įsakymas Nr. A-840;
2. AS-17 Pareiškėjo VIG Fondo įstatai.

ADVOKATAS SAULIUS DAMBRAUSKAS